

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/9919
66150

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-572/4392/9669
Konu : Yazılı soru önergesi

11.10.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 02/10/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-86735 sayılı yazı,
b) 17/10/2012 tarihli ve 3370/7563 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Kars Milletvekili Mülkiye Birtane tarafından Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/9919 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2012-610.01-572/57/113
Konu : Yazılı soru önergesi

.... / /2013

Sayın Mülkiye BİRTANE
Kars Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/9919 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Bakanlığımızca hazırlanan Yargı Reformu Stratejisi ve buna bağlı oluşturulan Eylem Planında "Ceza İnfaz Sisteminin Geliştirilmesi" ile "Ceza infaz kurumlarının uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi yönündeki çalışmalara devam edilmesi" temel hedefler arasında yer almaktadır.

Birleşmiş Milletler Cezaevi Kuralları ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Tavsiye Niteliğindeki Cezaevi Kuralları da dikkate alınarak, ceza infaz sistemimizde reform niteliğinde çalışmalar yapılmış ve son yıllarda ceza infaz kurumlarımızın özellikle fizikî yapısı ile hükümlü rehabilitasyonu alanında yürütülen çalışmalarda çağdaş standartlar yakalanmıştır.

İnfaz sisteminin etkinliğini belirleyen en önemli hususlardan biri ceza infaz kurumlarının fizikî alt yapısıdır. Hükümlülerin ıslahını esas alan, güvenlik sorunu olmayan modern infaz sisteminin fiziki mekânlarının oluşturulması gerekmektedir. Bu ihtiyacın karşılanması amacıyla modern, iyileştirme faaliyetlerinin daha iyi yapılabildiği ve yaşam standartları yüksek bölge ceza infaz kurumları yapılmış ve yenilerinin yapılması plânlanmaktadır. Ayrıca küçük, iyileştirmeye elverişli olmayan ve kapasitesi yetersiz birçok ceza infaz kurumu kapatılmış bulunmaktadır.

Fizikî ve sosyal alanlarda yapılan iyileştirmelerin yanı sıra, ceza infaz kurumu uygulamaları ulusal ve uluslararası denetime açılmış, böylece kurum uygulamalarının adli, idari ve sivil denetim mekanizmalarınca denetlenmesi sağlanmıştır.

B) Hükümlü ve tutukluların kuruma kabulünden tahliyelerine kadar geçen sürede, psikolojik ve sosyal sorunlarının çözümüne yönelik hizmetler, eğitim birimi ve psiko-sosyal yardım servisi tarafından verilmektedir. Kurumlarda, Bakanlığımızca belirlenen Öfke Kontrolü Programı, Alkol ve Madde Bağımlılığı Programı, 0-18 Yaş Aile Eğitim Programı, Salıverilme Öncesi Mahkûm Gelişimi Programı, İntihar ve Kendine Zarar Vermeyi Önleme Konusunda Personelde Farkındalık Yaratma Programları, psiko-sosyal yardım servisleri tarafından belirli aralıklarla yürütülmektedir.

Ceza infaz kurumlarının hükümlü ve tutuklular üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilebilmesi, bu kişilerin salıverilme sonrası normal hayata hazırlanmaları için tiyatro, müzik, resim, folklor, el becerileri, spor karşılaşmaları, satranç, lisan kursları, konferans ve konser gibi çeşitli sosyal-kültürel çalışmalar düzenlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular bu çalışmalarda dinleyici veya izleyici olarak yer alabilecekleri gibi aktif olarak da katılabilmektedirler. Ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutuklular gazete, televizyon,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

radio, kitap gibi kitle iletişim araçlarından da yararlanabilmektedir.

II- Hükümlü ve tutukluların, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için, ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmektedir. İleri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmekte, tüm muayene ve tedavi sonuçları kişinin sağlık dosyasına kaydedilmektedir.

Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm hükümlü ve tutuklular, diğer vatandaşlar gibi her türlü sağlık hizmetinden tıbbî gereklilik ve mevzuat doğrultusunda faydalanmaktadır. Ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetleri, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun; Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük; Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi ve Nakil İşlemleri Hakkında 151 sayılı Genelge, Sağlık Bakanlığı ve Bakanlığımız arasında imzalanan 30/04/2009 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol; Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti arasında imzalanan 01/01/2009 tarihli Protokol; Bakanlığımız, İçişleri ve Sağlık bakanlıkları arasında imzalanan 19/08/2011 tarihli Protokol hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir.

Hasta hükümlülerin ihtiyaçlarının sağlık ve bakım merkezi anlayışıyla karşılanması amacıyla Metris Ceza İnfaz Kurumu kampüsünde, öz bakım becerilerini yerine getiremeyenler için 90 kişilik, akıl hastalığı dışında ruhsal hastalıkları bulunanlar için 48 kişilik olmak üzere, toplam 138 kişilik bir bölüm kurulmuştur. 30/03/2012 tarihi itibarıyla, Metris 2 Nolu R ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakiller gerçekleştirilmiş, ağır ve sürekli hastalığı nedeniyle bakıma muhtaç durumda olan ve şartları uyan hükümlülerin barındırılmasına, her türlü tedavi ve bakımlarının yapılmasına başlanmıştır.

Sağlık Bakanlığı ile yapılan Protokol kapsamında Ceza İnfaz Kurumları Kampüsleri bünyesindeki sağlık birimleri Sağlık Bakanlığınca uygun görülen hastanelere bağlanarak buralarda ceza infaz kurumu semt poliklinikleri açılmıştır. Diğer ceza infaz kurumlarında ise aile hekimliği uygulamaları kapsamında kurum kapasiteleri göz önünde bulundurularak doktor görevlendirilmeleri yönünden çalışmalar sürdürülmektedir.

19/08/2011 tarihinde yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol'de, hükümlü ve tutukluların muayene ve tedavileri için hastanelerde yapılması gereken fizikî düzenlemeler, tutuklu ve hükümlü koşulları gibi hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Sağlık Bakanlığınca il valiliklerine ve il sağlık müdürlüklerine gönderilen 05/10/2011 tarihli genel yazıda, Protokol hükümlerine göre hareket edilmesi ve fizikî düzenlemelerin buna göre yapılması konularında gerekli talimatlar verilmiştir.

III- A) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun, "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma" kenar başlıklı 220. maddesinin, 02/07/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunla değişik altıncı ve yedinci fıkralarında;

"(6) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

(7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.",

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

B) 5187 sayılı Basın Kanununa, 6352 sayılı Kanunla eklenen geçici 1. madde uyarınca, 31 Aralık 2011 tarihine kadar basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenen ve temel şekli itibarıyla adli para cezasını ya da üst sınırı 5 yıl yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı, soruşturma evresinde kamu davasının açılmasının ertelenmesine, kovuşturma evresinde kovuşturmanın ertelenmesine, kesinleşmiş olan mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesine, karar verilmesi öngörülmektedir. Buna göre, basın ve yayın yoluyla işlenebilecek suçların büyük bölümü erteleme kapsamına alınmıştır.

IV- A) Gazetecilik mesleğini icra eden kişilerin, gazetecilik faaliyetiyle ilgisi olmayan iddialara dayalı tutuklama ve mahkûmiyet kararlarının, gazetecilerin tutuklandığı veya mahkûmiyet aldığı şeklinde yorumlanması mümkün görülmemektedir. Konuyu sadece ceza infaz kurumlarında bulunan gazetecilerin sayısından değil, işlenen ya da işlendiği iddia edilen suçların gazetecilik faaliyeti kapsamında olup olmadığı çerçevesinden bakılması gerekmektedir.

B) 1- UYAP veri tabanında, soruşturma ve kovuşturma aşamasında, kişilerin dosyaya taraf olarak kaydının yapılması sırasında, meslek alanıyla ilgili bölüm doldurulması zorunlu bir alan olmayıp, meslek kaydı yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

2- Kaydedilen veriler hükümlü ve tutukluların beyanları esas alınarak oluşturulduğundan, mesleği başka iken gazeteci olduğunu söyleyen veya mesleği gazeteci iken başka bir meslek beyan eden kişilerin olabileceği; ceza infaz kurumlarında bulunan ve mesleğini gazeteci olarak bildirenlerin sayısını esas alarak değerlendirme yapmanın eksik ve yanlış olacağı; işlenen veya işlendiği iddia edilen suçların gazetecilik faaliyeti kapsamında olup olmadığının da önemli olduğu değerlendirilmiş ve ceza infaz kurumlarında bulunan gazetecilerle ilgili tespit çalışması yapılmıştır.

3- 19/10/2012 tarihi itibarıyla, ceza infaz kurumlarında bulunan ve mesleğini basın mensubu olarak bildiren kişilerden 14'ünün hükümlü ve 20'sinin tutuklu bulunduğu;

Bu kişilerden, hükümlü olanların işlediği suçlar ile tutuklulara isnat edilen suçların;

- Silahlı terör örgütüne üye olmak,
- Nitelikli yağma,
- Anayasal düzeni zorla değiştirmeye kalkışmak,
- Devletin güvenliğine ilişkin belgeleri, temin, tahrip etme, amacı dışında kullanma, hile ile çalma,
- Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya çalışmak,
- Yasadışı silahlı örgüt kurmak veya katılmak,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya ve görevini yapmasını engellemeye teşebbüs,
- Çocuğun cinsel istismarı,
- Taksirle ölüme ve yaralanmaya neden olma,
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine karşı silahlı isyana teşvik,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

- Silahla kişiyi hürriyetinden yoksun kılma,
- Ruhsatsız tabanca taşımak ve mermi bulundurmak, memura etkin direnme, suçları olduğu;

4- Hakkında dava açılan veya mahkûmiyet kararı verilen bu kişilerden hiç birisinin basın yoluyla işlenen suçlar arasında sayılabilecek suçlardan dolayı ceza infaz kurumlarında bulunmadığı, gazetecilik faaliyetiyle ilgisi olmayan suçlardan dolayı ceza infaz kurumlarında bulundukları;

V- A) Avrupa Konseyi Yıllık Ceza İstatistikleri 2009 yılı verilerine göre, ceza infaz kurumlarında bulunan her 10.000 hükümlü ve tutukluya göre ölüm oranının Avusturya'da 29.7, Belçika'da 41.3, Danimarka'da 29.6, Almanya'da 21.8, İtalya'da 24.7, Hollanda'da 24.9, Avrupa Konseyi üye ülkeler ortalamasının 28.9 ve Türkiye'de ise 21.8 olarak gerçekleştiği, bu veriler kapsamında Ülkemizdeki ceza infaz kurumlarında hayatını kaybeden hükümlü ve tutuklu oranının Avrupa ortalamasının altında olduğu;

B) 01/01/2012 ilâ 09/11/2012 tarihleri arasında, ceza infaz kurumlarında herhangi bir saldırıya maruz kalmadan hastalık, kalp krizi ve benzeri nedenlerle hayatını kaybettiği adli soruşturma kapsamında, otopsi raporlarıyla anlaşılan 178 kişinin bulunduğu;

C) Avrupa Konseyi Yıllık Ceza İstatistikleri 2009 yılı verilerine göre, ceza infaz kurumlarında bulunan her 10.000 hükümlü ve tutukluya göre intihar oranının Avusturya'da 8.3, Belçika'da 11.9, Danimarka'da 13.4, Almanya'da 8.7, İtalya'da 9.1, Hollanda'da 8.6, Avrupa Konseyi üye ülkeler ortalamasının 6.6 ve Türkiye'de ise 3.3 olarak gerçekleştiği;

09/11/2011 ilâ 09/11/2012 tarihlerini kapsayan bir yıllık dönemde ceza infaz kurumlarında intihar eden hükümlü ve tutuklu sayısının 32 olduğu,

Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

VI- Bakanlığımızın bir soru önergesine verdiği cevap üzerinden, "2.824 öğrenci cezaevinde" şeklinde sunulan haberlerle ilgili olarak, kamuoyunu doğru bilgilendirmek amacıyla, Bakanlığımızın internet sitesinde de yayımlanan 09/08/2012 tarihli ve 26 sayılı Basın Açıklamasında;

"1- Cezaevlerine alınan kişilerle ilgili tutulan bilgi formunda, meslek ve eğitim durumuna ilişkin bölümün doldurulması zorunlu değildir. Ancak cezaevine giriş sırasında, tutuklu ve hükümlülerin özel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için verdikleri bilgilere dikkat edilmekte ve bunlara ilişkin gerekli kayıtlar alınmaktadır. Öğrenci olduğunu beyan eden kişilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması ve sınav süreçlerinin takibi gibi hususlarda, bu durum dikkate alınmaktadır.

2- Adalet Bakanlığının soru önergesine verdiği cevaptan çıkartılan, "2.824 öğrenci cezaevinde" ifadesi, 31 Ocak 2012 tarihi itibarıyla, cezaevlerinde açık öğretim fakültelerine devam eden 2.638 kişiyi ve üniversitede öğrenci olduğunu beyan eden 186 kişiyi kapsamaktadır.

3- Tutuklu öğrenciler konusunda, Tutuklu Öğrencilerle Dayanışma İnisiyatifi (TÖDİ) tarafından, Haziran 2012 içerisinde internet ortamında yayınlanan rapor ekinde, 771 öğrencinin cezaevinde olduğu ifade edilmektedir. Listedeki isimler cezaevleri verileriyle kıyaslandığında;

- 33 kişinin mükerrer yazıldığı,
- 65 kişinin hükümlü olduğu,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

- 124 kişinin tahliye edildiği,
- 119 kişinin cezaevlerinde kayıtlarının bulunmadığı,
- 14 kişinin soyadı verilmediği için bilgilerine ulaşamadığı,
- 28 kişinin Ad-Soyadı benzerliği nedeniyle (fazla kayıt çıktığı için) durumlarının kesinleştirilemediği,
- 113 kişinin eğitim bilgilerinin bulunmadığı,
- Cezaevlerinde kaydı bulunan ve eğitim bilgileri doğru olan 275 kişinin ise tutuklu olduğu görülmüştür.

4- Hükümlü olan 65 kişi hakkında verilen hükümlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

- PKK, TKPML/TİKKO, DHKP/C gibi silahlı terör örgütlerine üye olma,
- Kasten adam öldürme,
- Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama,
- Nitelikli yağma,
- Tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurma,
- Birden fazla kişi tarafından birlikte kişiyi hürriyetinden yoksun kılma,
- Birden fazla kişi tarafından birlikte yağma,
- Cebir tehdit veya hile kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma,
- Silahla kişiyi hürriyetinden yoksun kılma,
- Silahla yağma,
- Nitelikli olarak konut dokunulmazlığını ihlal etme,
- Suç örgütlerinin adını kullanarak yasal hakların kullanılmasını engellemek,
- Terör örgütü propagandası yapmak,
- Korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda silahla ateş etme,
- Taksirle ölüme ve yaralanmaya neden olma, yaralama,
- Hırsızlık,
- Kamu araçlarını yakma ve kamu malına zarar verme,

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.",

İfadelerine yer verilmiştir.

VII- İnsan haklarına saygı ve bu konuda ortaya çıkan aksaklıkları kendi iç hukukumuzda çözüme bağlama ilkelerinin gereğinin yerine getirilebilmesi ve Ülkemizin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önündeki davalar açısından görünümünün daha iyi bir noktaya taşınabilmesi için sorunlu olduğu tespit edilen kanun hükümlerinde değişiklik yapılması ve söz konusu olabilecek ihlal durumlarının ortadan kaldırılması amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan ve 4. Yargı Paketi olarak da bilinen "Temel Hak ve Özgürlüklerin Geliştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" taslağı üzerindeki çalışmalar devam etmektedir.

VIII- Anayasanın 98. maddesinin ikinci fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarından biri olan "soru"nun, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

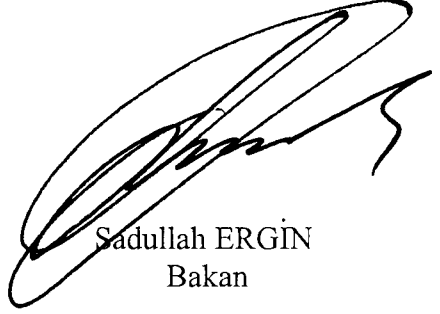
yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Bařbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibaret olduğu; aynı maddenin son fıkrasında da soru ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemlerinin Meclis İçtüzüđ¼ ile düzenleneceğinin öngörüldüđ¼;

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüđ¼ünün; “Soru” kenar başlıklı 96. maddesinde “soru”nun kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sür¼lmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile H¼k¼met adına sözl¼ veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Bařbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında “bilgi istemek”ten ibaret olduğunun belirtildiği; “Sorulamayacak konular” kenar başlıklı 97. maddesinde de; başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular ile tek amacı istişare sağlanmaktan ibaret konuların ve konusu evvelce Başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan soruların sorulamayacağının hükme bağladığı,

Mal¼mlarıdır.

Anayasanın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüđ¼ünün yukarıda belirtilen hükümleri karşısında, kişisel görüş ileri sürmek suretiyle düşünce öğrenmeyi amaçlayan önergede yer alan diğer hususlara cevap verilmesine yasal imkân gör¼lmemiřtir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan